

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 002506621 2024

Датум: 14.11.2024.

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. и члана 14. став 3, Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), чл. 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16, 95/18-аутентично тумачење и 2/23 – одлука УС), чл. 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20, 116/22 и 92/2023), као и чл. 23. став 2. и чл. 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18, 47/18 - др. закон), решавајући по захтеву предузећа SERBIA ZIJIN COPPER DOO BOR, Ђорђа Вајферта 29, Бор, Александар Дујановић, државни секретар Министарства заштите животне средине, по решењу о овлашћењу бр. 001747986 2024 од 24.05.2024. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Одређује се обим и садржај Студије о процени утицаја на животну средину пројекта припреме руде бакра из лежишта "Борска река" у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње, на к.п.бр. 4400/1, 4400/11, 4400/42, 4400/47, 4400/52, 4400/88 и 4400/168, КО Бор 2, на територији града Бора, уз обавезу носиоца пројекта да изради Студију о процени утицаја на животну средину у свему према чл. 17. Закона о процени утицаја на животну средину и чл. 1-10 Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник РС» 69/05).
2. Нетехнички краћи приказ података наведених у Студији израдити као посебан сепарат Студије који садржи кључне изводе и податке из свих поглавља Студије написане једноставним нетехничким језиком, са мерама заштите животне средине и програмом праћења утицаја на животну средину, који се наводе у интегралном тексту из Студије.
3. Уз Студију о процени утицаја приложити копије услова и сагласности других надлежних органа и организација издатих у складу са посебним законом, од стране надлежних органа.
4. Носилац пројекта дужан је да, у року од годину дана од дана коначности овог решења, поднесе захтев за давање сагласности на студију о процени утицаја пројекта на животну средину из тачке 1. овог решења.

5. Обавезује се носилац пројекта да у Студији о процени утицаја на животну средину у већој мери обради оне делове пројекта на основу којих се може очекивати утицај у односу на намену површина, односно оне чиниоце који могу имати највећи утицај са становишта осетљивости животне средине – прилазни пут, прекиди саобраћајне инфраструктуре, комуникација камиона, прашина, бука, режими површинских и подземних вода, вибрације, губитак шумског земљишта итд.
6. Обавезује се носилац пројекта да у Студији о процени утицаја на животну средину у већој мери обради поглавља која се односе на опис локације, опис пројекта, климатске промене, као и укупни утицај предметног Главног рударског пројекта са другим потенцијално повезаним пројектима. Прописати потребне мере заштите животне средине.
7. У Студији о процени утицаја на животну средину приказати прорачуне о максимално процењеној количини воде која је потребна за рад пројекта.
8. Полазећи од Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер Севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник , бр, 41/10, 51/15 и 50/18“) извршити попис свих опасних материја које су присутне или могу бити присутне на целом комплексу (укључујући рударски и индустријски отпад, који под условима који постоје у севесо постројењу, односно комплексу има или може имати иста својства у погледу могућности изазивања удеса) и њихових максималних количина (максимални пројектовани капацитети) и на основу тога утврдити да ли је севесо постројење, односно комплекс и да ли има обавезу израде докумената Извештај о безбедности и План заштите од удеса или документа Политика превенције удеса
9. Обавезује се носилац пројекта да у оквиру Студије о процени утицаја на животну средину изврши класификацију и категоризацију прашине која се сакупља са дробилишних постројења, млинова, пресишних места, као и да предвиди количине сакупљене прашине и дефинише даље поступање са истом. Приказати резултате квалитета ваздуха из националног мониторинг система.
10. Обавезује се носилац пројекта да у оквиру Студије о процени утицаја на животну средину обради детаљан графички приказ о коришћењу земљишта (Corina Land Cover, трећи ниво), детаљно дефинише поступање са опасним отпадом, као и да прикаже третман отпадних вода.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Носилац пројекта, предузеће SERBIA ZIJIN COPPER DOO BOR, Ђорђа Вајферта 29, Бор, поднео је овом органу Захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта припреме руде бакра из лежишта "Борска река" у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње, на к.п.бр. 4400/1, 4400/11, 4400/42, 4400/47, 4400/52, 4400/88 и 4400/168, КО Бор 2, на територији града Бора, дана 27.08.2024. године, заведен под бројем 002506621 2024.

Уз захтев су приложени и уредно попуњени упитници за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, те и неопходна документација за издавање овог решења, као што су:

Графички прилози

- 1.1. Ситуациона карта са пројектованим објектима нове флотације рудника Јама и катастарским парцелама, Р=1:5000
- 1.2. Ситуациона карта са пројектованим објектима нове флотације рудника Јама и објектима за одводњавање, Р=1:5000
- 1.3. Технолошка шема припреме руде из рудног тела Борска река

Услови и сагласности надлежних органа и организација:

- Информација о локацији бр. 350-67/2024-ИИИ/05 од 11.03.2024. године, Градска управа Бор – Одељење за урбанизам, грађевинске, комуналне, имовинско-правне и стамбене послове, Одсек за обједињену процедуру издавања дозвола и комуналне послове;
- Решење о условима заштите природе за израду Главног рударског пројекта припреме пруде бакра из лежишта „Борска река“ у Јами Бор за капацитет 18Мт, издато од стране Завода за заштиту природе Србије, под 03 бр. 021-1869/3 од 06.06.2024;
- Водни услови издати од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде број 001651840 2024 14843 001 001 325 024 од 24.06.2024. године;
- Исправка водних услова издата од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде број 001651840 2024 14843 001 001 325 024 од 15.07.2024. године;
- Завод за заштиту споменика културе Ниш је издао Решење о утврђивању услова за предузимање мера техничке заштите за израду Главног рударског пројекта припреме пруде бакра из лежишта „Борска река“ у Јами Бор за капацитет 18Мт, дана 14.05.2024. године број 902/2-02.

Предметни пројект се налази на листи пројеката за које је обавезна процена утицаја, тачка 4, подтачка 5) Постројења за производњу обојених метала из руде, (Листа I), што је утврђено у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину («Службени гласник Р.Србије» број 114/08).

За предметни локалитет донета је и Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене, бр. 06-8 од 28.03.2023.године ("Сл.лист општине Бор, бр. 5/23). Циљ израде планског документа је стварање планског основа за промену намене земљишта, парцелацију и препарцелацију земљишта, као и уређење простора за потребе пројекта припреме руде бакра из лежишта "Борска река" у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње, уз дефинисање мера и пропозиција заштите природних вредности, као и заштите и уређења животне средине.

Поступајући по предметном захтеву овај орган је, сагласно члану 14. став 1, а у вези са чланом 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04, 36/09), обавестио заинтересоване органе, организације и јавност, (оглас у дневном листу ПОЛИТИКА од 23.09.2024.године, као и на сајту <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.) при чему су у законском року, електронским путем примедбе на горе наведени захтев доставили Друштво младих истраживача из Бора и Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину Београд.

Одговори на примедбе, од стране носиоца пројекта, достављени су Министарству заштите животне средине, дана 01.11.2024.године, и то:

Примедбе Друштва младих истраживача

Примедба: 1) Захтев је неуредан јер није приложена сва потребна документација која је прописна чланом 8. став 2., Закона о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. бр. 135/2004 и 36/2009) На сајту Министарства заштите животне средине: <https://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnusredinu/zahtevi/zahtevi-za-odredjivanje-obima-i-sadrzaja/zahtev-za-odredjivanje-obima-isadrzaja-studije-o-proceni-uticaja-na-zivotnu-sredinu-projekta-pripreme-rude-bakra-izlezista-borska-reka-u-jami-bor-za>, прегледан 26. септембра 2024 године, није објављена сва документација коју је неопходно приложити уз захтев за одлучивање о обиму и садржају студије о процени утицаја на животну средину у члану 12. став 3., Закона о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. бр. 135/2004 и 36/2009). Закон прописује да је уз захтев неопходно обавезно приложити:

1. извод из урбанистичког плана или потврђени урбанистички пројекат, односно акт о урбанистичким условима који није старији од годину дана;

2. услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављени у складу са посебним законом (сагласности локалних јавних предузећа).

Увидом сајта Министарства утврђено је да захтев не садржи следећу неопходну документацију како је прописано Законом:

1) извод из урбанистичког плана или потврђени урбанистички пројекат, односно акт о урбанистичким условима који није старији од годину дана;

2) услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављени у складу са посебним законом.

Јавност је онемогућена да сазна услове локалних јавних предузећа која обављају комуналне услуге за њихове потребе и процени како ће реализација предметног пројекта утицати на њихов квалитет живота (снабдевање пијаћом водом, канализација отпадних вода, управљање комуналним отпадом исл.) и не може дати мишљење а одлука о обиму и садржају студије се не може донети без приложених извода из урбанистичког плана и услова локалних јавних предузећа. Оваквим приступом надлежног органа јавност је онемогућена да стекне прави уви: у пројекат и његовом могућем утицају на животну средину.

Одговор: У Захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину а према члану 12. став 3., Закона о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 135/2004 и 36/2009) и Закону о рударству и геолошким истраживањима (Сл. гл. РС бр. 101/2015, 95/2018 - др. Закон и 40/2021) као посебном закону приложени су захтевани услови и сагласности надлежних органа и организација:

- Информације о локацији бр. 350-67/2024-III/05 од 11.03.2024. године, Градска управа Бор – Одељење за урбанизам, грађевинарство, комуналне, имовинско-правне и стамбене послове, Одељење за обједињене процедуре за издавање дозвола и комуналне послове;
- Одлука о условима заштите природе за израду Главног рударског пројекта за припрему руде бакра из лежишта „Борска река“ у Бор Јами за капацитет од 18Mt, издата од стране Завода за заштиту природе Србије, под 03. бр. 021-1869/3 од 06.06.2024.
- Водни услови издате од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде број 001651840 2024 14843 001 001 325 024 од 24.06.2024. године;
- Исправка водних услова издата од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде број 001651840 2024 14843 001 001 325 024 од 15.07.2024. године;
- Завод за заштиту споменика културе Ниш донео Решење о утврђивању услова за предузимање мера техничке заштите за израду Главног рударског пројекта за припрему руде бакра из лежишта „Борска река“ у јами Бор за капацитета 18Mt, дана 14.05.2024. године број 902/2-02.
- Услови локалних јавних предузећа биће прибављени након детаљније разраде пројекта, односно у току израде студије.

Примедба: 2. Носилац пројекта прибегава покушају поделе јединственог пројекта на више мањих

Полазни документ за израду и реализацију овог пројекта је Feasibility study, Zijin mining construction Co. Ltd, January 2019 (стр. 29. Главни рударски пројекат припреме руде бакра из лежишта „Борска река у јами Бор капацитета до 18 милиона тона годишње - Извод из основне концепције) и Јама - Block Caving of BR Orebody Mining & Process Project Basic Engineering, Zijin (Xiamen) Engineering Co.,LTD, March 2023 (стр. 31 - Исти извод како је предходно наведено).

Подносилац захтева је, у предходном периоду, раздвојио ове пројекте на мање пројекте и покренуо поступке прибављања сагласности на одвојене студије о процени утицаја на животну средину:

- Пројекта отварања лежишта Борска река до коте К- 455,
- Пројекат измене методе откопавања у борској јами - лежиште руде бакра „Борска река" изнад коте К- 235,
- Пројекта припреме руде бакра из лежишта „Борска река" у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње,
- Израда плана детаљне регулације измештање дела железничке пруге бр. 218 Мала Крсна- Бор- Распутница 2 (Вражогрнац) у зони јаме Бор, до станице км 216+577,77 до станице Бор.

Очигледно је настајање подносиоца захтева да раздвајањем јединственог пројекта Јама - Block Caving of BR Orebody Mining & Process Project Basic Engineering, Zijin(Xiamen) Engineering Co., LTD, March 2023 не процени комплетан утицај овог пројекта на животну средину и здравље људи.

Да се ради о јединственом пројекту, говоре подаци који су дати у захтеву, у поглављу 2. Опис локације, 2.11. Насељеност, концентрација становништва и демографске карактеристике дати су подаци о насељима Кривељ, Оштрељ и Бучје која су удаљена од саме флотације, али се на њиховој територији налази флотацијако јаловиште. Овим подацима, подносилац пројекта, указује да је флотацијско јаловиште, односно процес

депоновања флотацијске јаловине, саставни део пројекта и да утиче на ова насеља и животну средину.

Неопходна је израда јединствене процене утицаја на животну средину за експлоатацију лежишта „Борска река“ и припреме руде бакра а незаконита је подела на мање пројекте чиме се избегава израда стручне и објективне процене утицаја и тиме се наноси штета грађанима, негативно утиче на њихово здравље, квалитет живота и наноси им економске штете и угрожава животна средина.

Одговор: Главни рударски пројекат припреме руде бакра из лежишта „Борска река у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње је у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима (Сл. гл. РС бр. 101/2015, 95/2018 - др. Закон и 40/2021) посебан пројекат за који је сходно том закону и Закону о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 135/2004 и 36/2009) потребно спровести поступак процене утицаја на животну средину и у том поступку израдити Студију о процени утицаја према, у законском поступку добијеном, Решењу о обиму и садржају Студије. Укупни утицај предметног Главног рударског пројекта са другим потенцијално повезаним, такође, независним пројектима биће сагледаван кроз кумулативне утицаје на животну средину као и планирање потребних мера заштите, у оквиру Студије о процени утицаја на животну средину.

Примедба: 3) Носилац пројекта не приказује утицаје на животну средину свих фаза и делова технолошког процеса предметног пројекта.

Процес флотацијске припреме руде се састоји из следећих фаза:

- Процес складиштења и транспорта издробљене руде,
- Складиштење руде за случај дужег застоја флотације на додатном складишту,
- Млевење и класирање,
- Флотацијска концентрација, са тростепеним пречишћавањем,
- Одводњавање концентрата,
- Транспорт флотацијске јаловине на јаловиште Велики Кривељ,
- Одлагање флотацијске јаловине на јаловишту Велики Кривељ,
- Транспорт повратне воде са јаловишта до флотације.

У захтеву за одређивања обима и садржаја студије о процени утицаја нису обухваћена фазе транспорта флотацијске јаловине, депоновања флотацијске јаловине у јаловишту Велики Кривељ и транспорт повратне воде.

За потребе снабдевања електричном енергијом пројектом је предвиђена и израдна три трафостанице.

У захтеву за одређивања обима и садржаја студије о процени утицаја нису приказани утицаји ове три трафостанице.

Одговор: Како је то наведено у поглављу 3.1. Захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину Главним рударским пројектом су обухваћени следећи делови процеса:

- Процес складиштења и транспорта издробљене руде, која се системом тракастих транспортера допрема од пресипног места на излазу из главног транспортног нископа до новопроектваног отвореног склада,
- Складиштење руде за случај дужег застоја флотације на додатном складишту,
- Млевење и класирање,
- Флотацијска концентрација, са тростепеним пречишћавањем,
- Одводњавање концентрата,
- Транспорт флотацијске јаловине на јаловиште Велики Кривељ.

У захтеву за одређивања обима и садржаја студије о процени утицаја обухваћени су сви наведени делови процеса.

Примедба: 4) Није дат адекватан опис локације.

Није описана локација, њена удаљеност од других рударских и индустријских објеката, градског, приградског и сеоских насеља и осетљивих објеката (медицинске и образовне установа, социјалне заштите, идр.), Није дата надморска висина локације јер је она виша од надморске висине града и околних села. Тај податак је веома важан јер источни ветар утиче на дисперзију прашине на град а јужни на приградско насеље Брезоник.

Одговор: На више страна у Захтеву су поменути тражени подаци (страна 3, страна 89 ...) а додатно, у оквиру Студије ће се наведеном опису посветити посебна пажња, што текстуално, што графички.

Примедба: 5) Носилац пројекта не приказује услове коришћења земљишта у фази извођења и фази редовног рада

Правилником о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину (Сл. гласник РС бр. 69/2005), Прилог 2., тачка 2а прописује да је захтевом обавезно приказивање услове коришћења земљишта у фази извођења и фази редовног рада што није учињено.

Одговор: У оквиру поглавља 2.1 Физичке карактеристике и географски положај, дат је опис физичких карактеристика пројекта и услови коришћења земљишта у фази извођења и фази редовног рада, такође су дате катастарске парцеле као и како је просторним планом општине Бор дефинисана намена простора (Привредна зона – рударство и металургија – концесије и експлоатациона права).

Примедба: 6) Није дат садржај арсена и тешких метала у руди и њихова расподела у процесу флотирања

У поглављу 3. 2. Опис главних карактеристика производног поступка дат је садржај и расподела корисних компонента руде. Није дат садржај и расподела у концентрату и јаловини арсена и тешких метала који су битни за утицај на животну средину.

Одговор: У оквиру захтева приказан је хемијски састав руде из рудника Јама бор (табела 3.2), па и садржај арсена и тешких метала, где је садржај арсена окарактерисан као изузетно низак.

Примедба 7) Није обављена класификацију и категоризација прашине која се сакупља са дробилишних постројења, млинова, пресипних места, као и количине скупљене прашине и даље поступање са истом.

Наведена класификација и категоризација прашине ће бити извршена у оквиру Студије процене утицаја на животну средину. У Захтеву на страни 51, поглавље 3.6 Приказ технологије третирања свих отпадних материја, објашњен је третман честица прашине у смислу спречавања емисије честица у радно окружење и животну средину, такође у табели 3.9 побројане су локације где ће бити постављени уређаји за уклањање прашине.

Примедба: 8) Нису разматрани алтернативни технолошки процеси и главни разлози за избор одабраног технолошког процеса водећи притом рачуна о заштити животне средине, односно није поступљено по Правилнику, прилог 2, тачка 3.

Носилац пројекта није разматрао могућност згушњавања јаловине и коришћење за паста засип јамских ходника. Тиме би се смањила количина отпада на флотацијском јаловишту, продужио век за складирање јаловине из флотације Велики Кривељ, и најважније запуњавањем јамских ходника спречава се слегања терена и потреба за измештање делова града Бора и приградског насеља Брезоник услед експлоатације лежишта „Борска река“. Ово је још један доказ о томе да је потребно поднети захтев за обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину за цео пројекта експлоатације лежишта „Борска река“ а не само за припрему руде.

Одговор: Инвеститор је разматрао могућност згушњавања флотацијске јаловине у постројењу за припрему паста засипа, али би то захтевало изградњу новог постројења за припрему паста засипа на посебној локацији, чиме би се заузела и деградирала додатна површина терена. С обзиром да је у употреби постојеће флотацијско јаловиште Велики Кривељ, пројектом је усвојен транспорт флотацијске јаловине до постојећег активног флотацијског јаловишта. Тиме је смањена потребна површина терена за реализацију пројекта и избегнуто деградација додатних површина.

Примедба: 9) Није приказан временски распоред пројекта, односно почетак и престанак рада пројекта као ни алтернативе временског распореда, односно није поступљено по Правилнику, прилог 2, тачка 3.

Одговор: У оквиру тачке 4.7 Алтернативе обима производње дат је опис временског распореда пројекта, односно почетка и престанка радова.

Примедба: 10) Нису разматране алтернативе у вези одлагања отпада, односно није поступљено по Правилнику, прилог 2, тачка 3.

Одговор: На страни 60 Захтева налази се поглавље 4.9 Алтернативе у вези одлагања отпада

Примедба: 11) Није дат адекватан опис квалитета ваздуха.

У Бору постоје два система мониторинга квалитета ваздуха: национални и локални. Годишњи извештаји Агенције за заштиту животне средине је од 2019. године до данас ваздух у Бору сврставају у трећу категорију - прекомерно загађен. Капацитет животне средине не може да прихвати загађења ваздуха из нових извора, посебно суспендованих ПМ10 честица.

Одговор: У Захтеву си приказана локална мерења загађености ваздуха које је радио град Бор и компанија ZIJIN. Констатовано је да долази до смањења загађености по одређеним параметрима. Према годишњем извештају о стању квалитета ваздуха у републици Србији за 2023. годину сличан је закључак. У студији ће бити приказани резултати из националног мониторинг система.

Примедба: 12) Није дат опис климатских чинилаца односно очекиване промене климе.

У Захтеву су дати подаци и опис климатских промена само у протеклом временском периоду али не и подаци о очекиваним променама климатских услова за наредни период који су релевантни за функционисање планираног пројекта. Министарство заштите животне средине и Национални савет за климатске промене дали су препоруку да се у процесима планирања и пројектовања, посебно на локалним нивоима, користе подаци Дигиталног атласа климе Србије (<https://atlas-klime.eko.gov.rs>) о очекиваним

променама кпиме у наредним годинама, што би била основа за планирање мера прилагођавања климатским променама. Дигитални атлас садржи податке о пројекцији климатских промена и за територију града Бора. Ови подаци наведени су и у Програму заштите животне средине града.

Одговор: У Студији ће бити детаљно описане очекиване климатске промене као и митигационе мере прилагођавања климатским променама.

Примедба: 13) Није дат опис метода предвиђања које су коришћене приликом процене утицаја на животну средину: значајних утицаја пројекта на животну средину (непосредних и посредних, секундарних, кумулативних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, сталних, привремених, позитивних и негативних) до којих може доћи услед: постојања пројекта, коришћења природних ресурса, емисије загађујућих материја, односно није поступљено по Правилнику, прилог 2, тачка 5.

Одговор: У оквиру поглавља 6.1 Идентификација могућих утицаја пројекта на животну средину Захтева, идентификовани су сви утицаји, при чему је представљена методологија процене и дефинисања значаја утицаја. У Студији процене утицаја одређени утицају биће процењени моделирањем.

Примедба: 14) Нису предвиђене мере и опрема за спречавање или смањење емисије у ваздух, односно није поступљено по Правилнику, прилог 2, тачка 6.

У табели 33. Листа опреме у постројењу Нове флотације на странама 69 - 71 приложеног „Извода основне концепције Главног рударског пројекта припрема руде бакра из лежишта „Борска река“ у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње“ дат је списак опреме која ће се уградити у постројење флотације. На списку се не налази опрема за прихватање и одстрањивање прашине са пресипних места, дробилица и млинова, а то значи да пројектом није предвиђено одпрашивање што ће довести до емисије суспендованих честица у ваздух животне средине. У захтеву на страни 119. као једина мера заштите ваздуха предвиђена је: „Опште мере заштите за контролу и управљање емисијама и имисијама (концентрацијама) суспендованих честица, које се појављују као најчешћи полутанти ваздуха у (радна околина) и око (животна средина) комплекса припреме односе се пре свега на организовање систематског праћења квалитета ваздуха са становишта честичних загађивача - прашине“.

Основна мера заштите је уградња адекватне опреме за спречавање емисије у ваздух а систематско праћење служи само за контролу ефикасности уграђених уређаја и система.

Одговор: У Захтеву на страни 51, поглавље 3.6 Приказ технологије третирања свих отпадних материја, објашњен је третман честица прашине у смислу спречавања емисије честица у радно окружење и животну средину, такође у табели 3.9 побројане су локације где ће бити постављени уређаји за уклањање прашине.

Примедба: 15) Није пројектована септичка јама за прихватање санитарно - фекалних вода као ни систем за третман атмосферских и зауљених вода које настају на локацији пројекта, односно није поступљено по Правилника, прилог 2, тачка 6.

У приложеном изводу „Основне концепције Главног рударског пројекта припрема руде бакра из лежишта „Борска река“ у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње“ није предвиђен систем за прихватање и третман атмосферских и зауљених вода које настају на локацији пројекта нити септичка јама за прихватање санитарно фекалних

вода. Нису предвиђене било какве мере заштите вода. Није тачна тврдња да су испоштовани водопривредни услови.

Одговор: У Захтеву на више страница објашњено је поступање са отпадним водама, све воде ће се скупљати и одводити у водосабирник Тилва Мика, одакле ће се препумпавати на флотацијско јаловиште Велики Кривељ. Избистрена воде са флотацијског јаловиште ће се враћати у процес. Пројектом је предвиђена изградња септичке јаме за прихват комуналних вода а детаљнији опис пројекта биће дат у оквиру Студије о процени утицаја на животну средину.

Примедбе РЕРИ

Примедба: I Носилац пројекта прибегава подели јединственог пројекта на више мањих целина

Подносилац указује да Носилац пројекта у потпоглављу 3.1. Опис претходних радова и производног процеса на локацији пројекта. између осталог, наводи да је Главним рударским пројектом флотације, након свеобухватног разматрања, предвиђена прерада руде из новоотвореног рудног тела Борска Река капацитета 54545 т/дан или 18 милиона тона годишње. Истим пројектом је предвиђено да се руда дроби у једном степену, на примарном дробљењу које се налази у јама. Након тога, предвиђено је да се издробљена руда од пресипне станице на излазу из главног транспортног нископа транспортује до склада издробљене руде, а одатле транспортује на прерадуу две независне, идентичне линије млевења и флотацијске концентрације. Свака од ових линија изгледа овако: полуаутогени млин - млин са куглама, флотација, а добијени концентрат је након одводњавања крајњи производ. Концентрат бакра (са одређеним садржајем племенитих метала) се шаље на топионичку прераду.

Истовремено, Носилац пројекта у потпоглављу 3.2.3.1 Опис технолошког процеса складиштења и транспорта. између осталог, наводи да је примарно дробљење постављено под земљом а максимална крупноћа издробљене руде је 260 мм, и не представља део овог пројекта.

Имајући у виду наведено, Подносилац указује насловном органу да Носилац пројекта у Захтеву не обухвата цео планирни производни процес, те да Захтев није израћен у складу са Главним рударским пројектом. будући да нису сагледани утицаји примарног дробљења под земљом, па следствено наведеном, није обухваћен цео процес флотације. Чињеница да се инвестиционо-технолошка документација ради у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима није од значаја за ово питање имајући у виду да се Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС" бр. 135/04 и 26/09) уређује поступак процене утицаја на животну средину, као и обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину.

Поред наведеног, неопходно је да захтев о одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја обухвати све процесе, односно, како производњу, тако и прераду руде и одлагање јаловине.

Закон о рударству и геолошким истраживањима регулише управљање пројектима из области рударства, те се у том смислу не може позивати на Закон о рударству, када се покушава оправдати подела пројекта из области рударства на мање пројекте, имајући у виду да се поступак процене утицаја на животну средину спроводи у складу са одредбама садржаним у Закону о процени утицаја на животну средину.

Рударски пројекти се припремају за различите фазе реализације рударских пројеката:

- геолошка истраживања;

- припремни радови (отварање рудника и формирања одлагалишта рударске раскривке и изградња инфраструктуре);
- експлоатација рудника (радови на производњи рудника на експлоатационом пољу, одлагање рударског отпада);
- затварање рудника и мониторинг.

Закон о процени утицаја на животну средину, не регулише могућност израде процене утицаја на животну средину по фазама реализације или изградње појединих објеката: коп (јама или површински коп), објекти припреме и прераде руде; објекти за пречишћавање отпадних гасова и вода; одлагалишта рударске раскривке, јаловине, муља, чврстог отпада, емулзија, амбалажног и другог отпада; енергетски објекти; објекти инфраструктуре: електроразводна мрежа, путеви, пруге, водовод, канализација и др.

За ове фазе пројекта, могу се израдити две студије о процени утицаја:

1. за фазу геолошких истраживања;
2. Јединствена процена утицаја за фазе: припремни радови, експлоатација и затварање рудника.

Подносилац указује да је неопходно предметне одредбе тумачити у складу са сврхом и циљем Закона о процени утицаја на животну средину, а који прописује да се процена утицаја на животну средину спроводи са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као иутврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајућивиду изводљивост тих пројеката. Наведена сврха се не може остварити оваквим захтевом за одређивање обима и садржаја процене утицаја на животну средину. С тим у вези, Подносилац указује на различите фазе јединственог пројекта које Носилац пројекта покушава да представи као засебне целине. Најзад, Носилац пројекта не анализира ни кумулативне утицаје са другим постојећим или планираним пројектима. Тако, Носилац пројекта у упитнику који прилаже уз Захтев, на питање Да ли ће Пројекат имати кумулативне ефекте због близине других постојећих или планираних пројеката са сличним ефектима ? одговара са ДА, те наводи да постоји ограничени утицај, са ограниченим обимом последица. Дакле, Носилац пројекта идентификује да ће неких кумулативних ефеката бити, али такве кумулативне утицаје не анализира на адекватан начин, па следствено томе не прописује ни адекватне и свеобухватне мере које се имају применити ради отклањања и умањења ових утицаја на животну средину.

Подносилац, подсећа да је Министарство заштите животне средине поступајући у истим или сличним управним стварима у прошлости доносило другачију одлуку, Наиме, Министарство заштите животне средине је решењем бр. 353-02-2526/2020- 03 од 26.01.2021. године одбацило захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину за припремне радове, те је навело да исти не представљају самостални пројекат, нису сам себи циљ већ да су саставни део реализације ширег, целокупног пројекта те да је стога потребно урадити процену утицаја за цео пројекат повећања капацитета топионице бакра Бор, а не парцијално. Сходно наведеном, Подносилац предлеже насловном органу да у складу са чланом 103. Закона о општем управном поступку ("Сл. гласник РС" бр. 18/16, 95/18 и 2/23), прибави Решење Министарства заштите животне средине бр. 353-02-2526/2020- ОЗод 26.01.2021. године.

Одговор: Главни рударски пројекат припреме руде бакра из лежишта „Борска река у јами Бор за капацитет од 18 милиона тона годишње је у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима (Сл. гл. РС бр. 101/2015, 95/2018 - др. Закон и 40/2021)

посебан пројекат за који је сходно том закону и Закону о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр. 135/2004 и 36/2009) потребно спровести поступак процене утицаја на животну средину и у том поступку израдити Студију о процени утицаја према, у законском поступку добијеном, Решењу о обиму и садржају Студије. Укупни утицај предметног Главног рударског пројекта са другим потенцијално повезаним, такође, независним пројектима биће сагледаван кроз кумулативне утицаје на животну средину као и планирање потребних мера заштите. Према Закону о рударству и геолошким истраживањима постројења и објекти флотацијске прераде руде представљају засебне рударске објекте и за изградњу и употребу рударских објеката, према том закону, потребна је израда одговарајућих рударских пројеката. То у пракси значи да један површински или подземни рудник може слати откопану руду у једно или више флотацијских постројења, такође јаловина из флотацијских постројења може бити одлагана на једно или више флотацијских јаловишта, која представљају засебне рударске објекте према закону.

Примедба: II Захтев не садржи све елементе прописане Законом о процени утицаја на животну средину и Правилником који регулише његову садржину

1. Неадекватан опис локације

У поглављу бр. 2. Опис локације, представљена је микро и макролокација пројекта, при чему се наводи:

Иова флотација Бор, налази се на источној страни од старог јамског дробљења и северно од старих згупњивача јаловине. Топографска надморска висина је 340,0 до 391,0 м, а планиран радни век рудника је 22 године.

На слици бр. 2.2. Катастарске парцеле са микролокацијом, представљена је микролокација пројекта, на којој није назначена локација новог флотацијског постројења за прераду руде, као и положај осталих елемената у границама лежишта „Борска река“ у јами Бор. Такође, на слици бр. 2.3. Експлоатационо поље Бор - Велики Кривељ - макролокација пројекта, нису приказани витални објекти града Бора, попут јавних установа, објеката здравствених, образовних и стамбених зона, као и водотокова који могу бити угрожени.

Подносилац указује насловном органу на потребу корекције и допуне предметног поглавља као и израде адекватних графичких прилога са јасно обележеним позицијама стамбених зона, евидентираних природних и културних добара као и објеката јавних служби. Такође, у опису микролокације, потребно је прецизно и јасно назначити положај свих рударских објеката и функционалну повезаност са ново планираним објектима и новим флотацијским јаловиштем. Без тачних и потпуних података о локацији пројекта није могуће на адекватан начин проценити утицаје на животну средину нити је могуће предвидети адекватне мере за њихово отклањање.

Одговор: На више страна у Захтеву су поменути тражени подаци (страна 3, страна 89...) а додатно, у оквиру Студије ће се наведеном опису посветити посебна пажња, што текстуално, што графички.

Примедба: 2. Неадекватан извор о намени земљишта

У поглављу 2.2. Карактеристике земљишта, наводи се да; према CORINA Land Cover (мапа земљишног покривача начињена на основу интерпретације сателитских снимака, слика 2.4) бази података (Европска агенција за животну средину, н.д.) за подручје Источне Србије, предметно подручје припада стаништима кода 3. Шуме и полуприродне површине; 2. Пољопривредне површине и 1. Вештачке површине.

Прегледом интернет презентације CORINE Land Cover (<https://land.copernicus.eu/en/map-viewer>), према последњим базама података о коришћења земљишта из 2018. године, у рејону административног подручја града Бора и предметног простора лежишта Борска река, претежно припада кодовима бр. 121. Индустријске и комерцијалне јединице, 112. Дисконтинуално урбано ткиво и 131. Локације вађења руда.

Подносилац указује да на слици бр. 2.4. Захтева, није приказано ажурно стање коришћења земљишта, те да је потребно представити намену земљишта према новијим анализима, геодетских снимања, планских докумената и утврдити карактеристике земљишта на коме је планиран предметни пројекат.

Одговор: CORINA Land cover има више нивоа приказивања, слика која се налази у Захтеву је ниво 1, који садржи 5 кодова станишта, а сваки ниво испод је подскуп првих кодова. Слика у примедбама је ниво 3, дакле како се наводи у примедбама, кодови „бр. 121. Индустријске и комерцијалне јединице, 112. Дисконтинуално урбано ткиво и 131. Локације вађења руда“ су под група кода 1. вештачке површине. На слици из примедбе нису приказане у легенди све класе, па није јасно како је одређено да „претежно припада кодовима бр. 121. Индустријске и комерцијалне јединице, 112. Дисконтинуално урбано ткиво и 131. Локације вађења руда,“. Такође на страни 66 Захтева приказане су класе из Земљишног покривача Corina Land cover, слика 5.4, где је приказан ниво 3. У Студији ће бити приказан детаљнији приказ, тј трећи ниво Corina Land Cover. Локација рударских објеката постројења за флотацијску прераду руде налази се на постојећем неактивном одлагалишту коповске раскривке старог површинског копа Бор.

Примедба: 3. Неадекватан опис пројекта

За Неадекватна процена врсте и количине очекиваних отпадних материја и емисија који су резултат редовног рада пројекта

Чланом 12. став 1 (2) Закона о процени утицаја ("Сл. гласник РС" бр. 135/04 и 36/09), прописано је да се Захтев за одређивање обима и садржаја подноси на прописанном обрасцу, и да обавезно садржи - опис пројекта. Истовремено, Прилогом 2, тачка 2, под в) Правилника о садржини захтева за одлучивање о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС" бр. 69/05), прописано је да опис пројекта садржи процена врсте и количине очекиваних отпадних материја и емисија који су резултат редовног рада пројекта, и то у погледу: загађивање воде; загађивање ваздуха и земљишта; бука, вибрација; светлост, топлота, радијација, итд.

У складу са наведеним, Подносилац указује да је Носилац пројекта у потпоглављу 3.6. Приказ планиране технологије третирања свих врста отпадних материја, између осталог, навео да што се тиче отпадних уља и мазива, замена уља транспортних средстава и механизације обавља се искључиво на локацији која је предвиђена за сервис машина (каналу). Било какво испуштање уља ван овог места није дозвољено. Локација за сервис машина мора да садржи сепаратор уља. Искорисћена уља се морају скупљати и одлагати у металну бурад која ће бити прописно затворена и обележена. За њихову отклањање и третман биће задужено овлашћено предузеће. Такође се мора вршити евиденција о овом отпаду у складу са Правилником о начину поступања са отпацама који имају својство опасних материја (Сл. Гласник РС, бр. 12/95).

Имајући у виду наведено, Подносилац истиче да се отпадна уља и мазива квалификују као опасан отпад, те да се са таквим материјама управља у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада {"Сл. гласник РС" бр. 92/10 и 77/21}. Сходно наведеном, у Захтеву не постоје подаци о одговорном лицу које

је квалификовано за стручни рад са опасним отпадом приликом складиштења (члан 2. став 7 Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада).

Такође, чланом 3. став 3 Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада прописано је да се складиштење отпада у течном стању врши у посуди за складиштење обезбеђеном непропусном танкваном која може да прими целокупну количину отпада у случају удеса (процуривања), па Подносилац указује да је Захтев у наведеном делу нејасан, будући да ће се наведени отпад скупљати и одлагати у металну бурад која ће бити прописно затворена и обележена. Истовремено, управљање посудама за одлагање опасног отпада није предвиђена у складу са чланом 4. Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада.

Подносилац указује насловном органу, да је вођење евиденције о отпаду прописано Правилником о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање ("Сл. гласник РС", бр. 7/20 и 79/21), који Носилац пројекта не помиње у Захтеву, па остаје нејасан правни основ за уређење вођења евиденције о отпаду, који ће бити продукт рада планираног пројекта. Следствено наведеном, Подносилац указује да управљање опасним отпадом (уљем и мазивима) није прописано у складу са наведеним законским и подзаконским општим правним актима, па је Захтев у наведеном погледу, нејасан.

Одговор: На више страна у Захтеву (стр 52, стр 118, стр 123) је описан начин складиштења и руковање са опасним материја (уља и мазива), као и мере приликом рада и мере приликом удеса. Што се тиче података о одговорном лицу које је квалификовано за стручни рад са опасним отпадом приликом складиштења биће дати када се то лице именује на нивоу погона флотацијске прераде. Тренутно није могуће јер погон није отпочео са радом. У Студији ће се детаљније објаснити управљање опасним отпадом према наведеним Правилницима, као и вођење евиденције о отпаду, начину складиштења, обележавању, отпреми отпада и др.

Примедба: 3в Неажуран правни основ за одређивање врсте отпада

Подносилац указује да је Носилац пројекта у Захтеву навео да се врсте отпада одређују на основу порекла, карактера и категорије отпада, које дефинише Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Сл. гласник РС", бр. 56/2010, 93/2019 и 39/2021). Процена количина дата је на бази доступне документације, а категоризација отпада извршена је у складу са наведеним правилником.

Међутим, истиче се да је у тренутку подношења Захтева, на правној снази био Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Сл. гласник РС" бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24). па се указује да је Носилац пројекта у Захтеву прописао карактер и категорије отпада у складу са прописом који није био на правној снази у тренутку подношења Захтева, и као такав није представљао позитивно-правни пропис.

Одговор: Наводи на нову Законску регулативу биће исправљени у Студији, али како се номенклатура и каталог отпада није мењала изласком нове законске регулативе, обрађивач је одредио и према важећем Правилнику карактера и категорије отпада.

Примедба: 3в Нејасан приказ третмана отпадних вода

Чланом 12. став 1 (2) Закона о процени утицаја прописано је да се Захтев за одређивање обима и садржаја подноси на прописаном обрасцу, и да обавезно садржи - опис пројекта. Истовремено, Прилогом 2, тачка 2, под в) Правилника о садржини захтева * за одлучивање о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину прописано је да опис пројекта

садржи процена врсте и количине очекиваних отпадних материја и емисија који су резултат редовног рада пројекта, и то у погледу: загађивање воде; загађивање ваздуха и земљишта; бука, вибрација; светлост, топлота, радијација, итд.

Сходно наведеном, Подносилац указује да Носилац пројекта утврђује да што се тиче отпадних вода, сва вода из процеса одлази са концентратом и јаловином. У процесу згушњавања и филтрирања концентрата издваја се вода која се шаље у базен повратне воде. Јаловина процеса се пумпама и цевоводом транспортује на јаловиште Велики Кривељ. На јаловишту се вода издваја на површини и након бистрења, аерације и деградације (према подацима Инвеститора) се помоћу пумпне станице транспортује према потреби базен повратне воде Нове флотације Бор.

Такође, у поглављу 3.6. Приказ планиране технологије третирања свих врста отпадних материја, нема података о даљем третману отпадних вода које нису подобне да се поново употребљавају. Такође, у потпоглављу 4.2. Алтернативни производни процес или технологија констатовано је да су пројектом обухваћени делови процеса, који између осталог, подразумевају и одводњавање концентрата. Истовремено, Подносилац указује да је у потпоглављу 4.8. Алтернативе у вези загађења, наведено да пројектом није предвиђено пречишћавање технолошких вода јер нема отпадних вода.

Имајући у виду претходно наведено Подносилац указује да је опис производног процеса непотпун и нејасан, будући да се из Захтева, као и узимајући у обзир први став, тачка 9. изреке Решења Завода за заштиту природе Србије 03 бр. 021-1869/3, од 06.06.2024. године, не може са сигурношћу закључити да ли постоје отпадне воде које се испуштају у реципијент или не, као и какав је даљи третман материје која остаје након процеса пречишћавања тј. бистрења, аерације и деградације.

Одговор: У Захтеву на више страница објашњено је поступање са отпадним водама, све воде ће се скупљати и одводити у водосабирник Тилва Мика, одакле ће се препумпавати на флотацијско јаловиште Велики Кривељ. Избистрена воде са флотацијског јаловишта ће се враћати у процес.

Примедба: 4. Неадекватан опис могућих значајних штетних утицаја на животну средину Чланом 12. став 1 (5) Закона о процени утицаја на животну средину, прописано је да се Захтев за одређивање обима и садржаја подноси на прописаном обрасцу, и да обавезно садржи – опис могућих значајних штетних утицаја. Истовремено, Прилогом 2, тачка 5, под в) Правилника о садржини захтева за одлучивање о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, прописано је да је потребно доставити опис могућих значајних утицаја пројекта на животну средину до којих може доћи услед – емисија загађујућих материја, стварања неугодности и уклањања отпада.

С тим у вези, Подносилац указује да је Носилац пројекта у потпоглављу 6.2.2. Утицај на постојећу инфраструктуру доставио податке о утицају само једне врсте отпада на животну средину. Сагласно наведеном, истиче се да је Носилац пројекта у Табели 3.8. под називом Загађујуће материје које се могу јавити на локацији и њихова номенклатура са процењеним количинама, на годишњем нивоу, потпоглавља 3.5. Процена врсте и количине испуштених гасова, воде и других течних и гасовитих отпадних материја констатовано постојање 9 (девет) различитих врста отпада, док неки од тих отпада представљају опасан отпад (нрп. Отпадно мазиво, чија количина се процењује на 14 тона/год.). Такође, у наведеној табели, приказан је индексни број отпада, врста отпада, порекло отпада, физичке карактеристике отпада, као и количине отпада.

Имајући у виду наведено, Подносилац указује насловном органу, да Носилац пројекта у делу Захтева 6.2.2. Утицај на постојећу инфраструктуру, пропушта да достави и прикаже податке о свим врстама отпада и њиховом утицају на постојећу инфраструктуру, иако је постојање тог отпада приказано у потпоглављу 3.5. Процена врсте и количине испуштених гасова, воде и других течних и гасовитих отпадних материја. У складу са наведеним, Подносилац указује да је наведени део Захтева непотпун и нејасан, па следствено томе, у Захтеву нису обрађени сви могући штетни утицаји планираног пројекта на животну средину.

Одговор: Детаљна анализа и процена утицаја на животну средину, као и мере заштите од појединачних штетности биће приказани у Студији.

Примедба: 5. Подносилац захтева није пружио приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао

Члан 12. Закона о процени утицаја прописује обавезну садржину захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја и у ставу 2 под тачком 3. (три) наводи приказ главних алтернатива које је Носилац пројекта разматрао. Чланом 5. Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину детаљно је прописано како треба да изгледа приказ главних алтернатива које је Носилац пројекта разматрао са образложењем главних разлога за избор одређеног решења и утицајима на животну средину у погледу избора садржи:

- 1.1. локацију или трасу;
- 1.2. производне процесе или технологију;
- 1.3. методе рада;
- 1.4. планове локација и нацрте пројеката;
- 1.5. врсту и избор материјала;
- 1.6. временски распоред за извођење пројекта;
- 1.7. функционисање и престанак функционисања;
- 1.8. датум почетка и завршетка извођења;
- 1.9. обим производње;
- 1.10. контролу загађења;
- 1.11. уређење одлагања отпада;
- 1.12. уређење приступа и саобраћајних путева;
- 1.13. одговорности процедуру зауправљањеживотном средином,
- 1.14. обуку;
- 1.15. мониторинг;
- 1.16. планове за ванредне прилике;
- 1.17. начин декомисије, регенерације локације и даље употребе.

Пре свега, Подносилац скреће пажњу да се у Захтеву не пружа нити једна информација која би указала на то да је Носилац пројекта разматрао алтернативе које би за последицу имале смањење утицаја на животну средину. Тако, у Захтеву се наводи да адекватно земљиште и инфраструктура су доступни због чега у погледу локације, алтернатива није разматрана. Овакво становиште је недопустиво имајући у виду изричиту обавезу Носиоца пројекта да разматра алтернативну локацију.

Даље, Носилац пројекта не разматра алтернативе већ за поједина питања наводи искључиво решења која је сам одабрао и осим поглавља које само формално указује да је Носилац пројекта разматрао главне алтернативе, заправо не разматра нити једну од алтернатива прописаних законом, нити их адекватно образлаже.

Подносилац истиче да су Закон о процени утицаја и Правилник јасни те да је прописано да Захтев мора да садржи Приказ главних алтернатива које су разматране, као и да је неприхватљиво да се у Захтеву не разматрају главне алтернативе које могу имати мање негативних утицаја на животну средину и здравље становништва. Ово нарочито имајући у виду да се ради о пројекту који може имати значајне негативне утицаје на животну средину.

Одговор: Захтев садржи приказ оних алтернатива које је носилац пројекта разматрао сходно пројектованом технолошком процесу прераде.

Примедба: 6. Неадекватно дефинисане мере заштите

У приложеној Исправци водних услова бр. 001651840 2024 14843 001 001 325 024, од дана 15.07.2024. године, под тачком 1. наводи се да се бришу услови из диспозитива број 4.10 и 4.11. Водних услова издатих дана 24.06.2024. године од стране Републичке дирекције за воде.

У предметним тачкама дефинисано је:

4.10. Пројектом дати анализу рада флотацијског јаловишта предвиђеног за долагање додатне флотацијске јаловине. Дефинисати нови режим рада, билансе вода јаловишних акумулација, дренажног система и ситема и објеката за евакуацију вода и захвата у редовним експлоатационим условима и ванредним условима (поводња, лед, нестабилне појаве...);

4.11. Дати опис стања и функционалности система за осматрање и обавештавање којим треба обезбедити континуално праћење стања акумулација и брана у редовним условима, а у периоду појава великих вода, могућност обавештавања и и узбуњивања становништва наугроженом подручју, дуж акумулација и низводно од бране. Систем за осматрање треба да обезбеди регистровање нивоа у зони акумулације бране и низводно од бране. Потребно је анализирати и приказати резултате хидрауличких прорачуна пролома брана за најкритичније ситуације и извршити проверу на терену постојања белега пројектованих ради обележавања пропагације поплавног таласа за такав случај, а све у складу са прописима у грађевинарству, водопривреди и области ванредних ситуација.

Истовремено, Подносилац указује да је првим ставом изреке, тачка 15) Решења Завода за заштиту природе Србије 03 бр. 021-1869/3, од 06.06.2024. године, прописано да је потребно предвидети све неопходне превентивне мере ради спречавања акцидентних ситуација, као и одговарајуће активности уколико до њих дође, уз обавезе обавештавања надлежних инспекцијских служби.

У читавом Захтеву, нарочито поглављу 7.2. Мере које ће се предузети у случају удеса, нису дефинисане мере које је потребно спровести у случају ванредних и акцидентних ситуација и непогода (поводња, леда и др.); као и превентивно обавештавање и узбуњивање становника угрожених радом предметног пројекта узводно и низводно од бране јаловишта.

Подносилац указује на неопходно дефинисање поступака и мера у случају ванредних околности и услова, и поставља питање рационалности и сврсисходности брисања одредаба услова ималаца јавних овлашћења и надлежних органа, у случају угрожености јавног добра.

Одговор: Тачке 4.10. и 4.11 су брисане из водних услова из разлога што пројекат не обухвата флотацијско јаловиште Велики Кривељ., јер су у Допунском рударском пројекту проширења флотацијског јаловишта Велики Кривељ на нулто поље, за који

SERBIA ZIJIN COPPER DOO BOR поседује све неопходне дозволе и сагласности надлежних органа, дефинисане мере безбедности са аспекта удесних ситуација.

После разматрања свих напред наведених примедби и одговора у вези истих, овај орган је прописао додатне обавезе носиоцу пројекта у тачкама 5, 6, 7, 8, 9 и 10 диспозитива овог решења.

У вези са изложеним, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог решења може се изјавити жалба Влади, путем овог органа, у року од 15 дана од дана пријема решења, односно од дана обавештавања заинтересоване јавности о донетом решењу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство заштите животне средине
Београд
ДЕЖАВНИ СЕКРЕТАР
Александар Дујановић

Доставити:

- носиоцу пројекта
- архиви